

46 פרויקט הגרעין

יכול להיות שפוטין ילחץ על הכפתור, שההתחממות הגלובלית תטגן את כולנו, או שיבוא איזה מטאור ויגמור את הסיפור. אבל אל דאגה: בדיוק בשביל המקרים האלו, שמורים בכספת תת־קרקעית במקום קפוא וניידת, דגימות של כל זרעי המאכל בעולם. שליחת "7 ימים" ביקרה בתיבת נח, הגרסה הצמחונית / **תמר שבק, נורווגיה**

כספת יום הדין:

ביקור בבונקר התת־קרקעי, שבו נשמרים כל זרעי הצמחים בעולם < תמר שבק > 46

תמר שבק,

לונגיירבין, נורווגיה

בנק זרעי הפוררנות

המטרה: לוודא שהאנושות תצליח לשרוד לאחר קטסטרופה עתידית. האמצעי: כספת יום הדין - בנק זרעים בינלאומי, שבו נשמרות מיליוני דגימות של צמחי מאכל, למקרה שהמקוריים יושמדו. כתבת "7 ימים" הגיעה לביקור נדיר באתר הכי מאובטח בקוטב הצפוני וגילתה מדוע חוששים שם לזני החיטה הייחודיים באוקראינה, איך הצליחו להציל את אוסף הזרעים של סוריה והאם הם מוכנים לאפשרות שפוטין ילחץ על הכפתור האדום

אתר הכניסה לכספת בלילה. "הפך מיד לאייקון אדריכלי" צילומים: תמר שבק

לצד אסדל עומדים ד"ר יאראבה וד"ר שארמה, שנחתו מניידלהי אחרי 23 שעות טיסה, ומנסים להתחמם תוך שהם מוודאים עימו את תכולת הקופסאות. לא רחוק משם מצטלמת המשלחת הדרום-קוריאנית, בראשות ד"ר ג'ו הי ועמיתתה ד"ר לי, עם הארגונים שלהם והרוב המפחלץ.

"כל הזרעים נארזים לפי פרוטוקול מדויק, בדיוק באותו האופן, בשקיות ואקום זהות שאי נחננו שולחים למדינות, כך שהם מגיעים לכאן יבשים וקפואים", מסביר אסדל. "גם הטמפרטורה בכל סניפי בנק הגנים הלאומי בעולם זהה ועומדת על מינוס 18 מעלות. כך אנחנו מבטיחים שהם יישמרו גם לאחר ההעברה".

כל שקית כזאת מכילה 300 זרעים שנבחרו בקפידה. מדובר על דוגמאות של גידולי לים חקלאיים, שהחקיקים הקרישו שנים רבות לפיתוחם, כדי שיהפכו לעמידים יותר בפני מחלות, בצורות וסכנות ספציפיות לכל אזור. "המטרה היא לגבות את הבנק של כל מדינה מחוץ לגבולותיה, כדי שאם יקרה אסון אפשר

המבנה החשוב ביותר לעתיד כדור הארץ חצוב בעומק של 120 מטר בסלע קפוא, במרחק 1,316 ק"מ מהקוטב הצפוני.

ברוכים הבאים לעיר לונגירביין השוכנת בארכיפלג באוקיינוס הארקטי, מקום מושבה של "כספת הזרעים הבינלאומית של סבאלברד", שלמורת רוחם של הנורווגים השלווים וקרי המזוג, זכתה גם לכינוי הדרמטי "כספת יום הדין".

יותר ממיליון דוגמאות של זרעים מכל העולם שמנמנים בשקיות ואקום הרמטיות ובטמפרטורה של מינוס 18 מעלות, במקלט מאובטח היטב השוכן תחת שכבת פרמפרוסט (קפאת צד) - קרקע הנותרת קפואה במשך שנתיים לפחות ונמצאת ברובה באזורי הקוטב. הקומפלקס המורכב הזה, שנראה כמו תפאורה מסרט ג'יימס בונד, הוקם ב-2008 ותוכנן כך שיוכל לשרוד הפצצה גרעינית, שריפות, רעידת ארמה וכל אסון טבע אחר שעולה בדעתכם, כולל הפשרת הקרחונים בקוטב, במשך 200 השנים הבאות.

גם אם רוב האנושות ייעלם, תרחיש שלאור מפגעי ההתחממות הגלובלית והמלחמה באוקראינה כבר לא נראה היום מופרך לחלוטין - יוכלו השורדים לשחזר את מרבית הגידולים החקלאיים המספקים מזון לבני האדם. בתנאי כמוכני שיגיעו לקו אורך 78 בצפון כדור הארץ, יצליחו לפצח את הקוד הרלת הכספת התוחכמים שהציבה נורווגיה ומשמרים את המוניטין שצברה כשומרת הסף של האוצרות האמיתיים של כדור הארץ.

רק שלוש פעמים בשנה עוצרת משאית גרוי לה בכניסה לאתר ופורקת ארגוני זרעים חדשים מכל רחבי העולם. לאחר שרלת הכספת העצור מהנפתחת, הם מובלים דרך המנהרה העמוקה אל שני חדרי הכספות העצומים. לפני כשלושה שבועות, ב-10 באוקטובר, זה קרה שוב ובאופן נדיר, זכינו גם אנחנו להזמנה לאירוע החגיגי שבו התקבלו להפקדה 45 אלף זרעים חדשים מ-12 סניפי בנק גנטיים לצמחים בכל העולם, שנראה כמו בכורה נוצצת של סרט הוליוודי. זאת בנוכחות שגרירים מכל העולם ואנשי הארגונים נורדג'ז, המנהלים את האתר, וקרופ טראסט, המלווה את המיזם מטעם האו"ם. אבל לפני הכל, צריך להגיע עד סוף העולם, כמעט.

× × ×

ומל התעופה. פרט לקור העז, מקדם את פני הנוחתים בשרה התעופה של לונגירביין, באי שפיצברגן, פוחלץ עצום של דוב קוטב לבן.

ההתחממות הגלובלית שמצמצמת את אזורי המחיה הטבעיים שלהם, מאלצת את הטורפים היבשתיים הגדולים בעולם להתקרב יותר ויותר לעיר, בחיפוש אחר מזון, ועל השוהים בה נאסר לצאת מהמרכז ללא רובה ואקדח ויקוקים. גם אתר הקמפינג מתחת לשדה התעופה נסגר לפני שנתיים, לאחר שדוב טרף תייר רוסי הפוחלץ המרשים, מזכרת מדוב שנורה לאחר שתקף מטיילים תמימים לפני כמה שנים - משמש עכשיו כתפאורה לארגוני הזרעים שמגיחים ממסוע הכבודה ונאספים בידי אסמונד אסדל מארגון נורדג'ז ואנשיו. "אני האדם היחיד בעולם כיום שנושא בתפקיד 'מאתם סניפי בנק הזרעים הגנטיים הלאומיים'", הוא מחייך וממהר להעביר את הארגונים דרך השיקוף הביטחוני, כדי לוודא שאף אחד לא ניסה להחריר לכספת שום רבר מלבד זרעים.

× × ×

הגבעה הקפואה. הימים באי שפיצברגן באוקטובר הולכים ומתקצרים, והחושך כבר מאיים לכסות לגמרי את החוג הארקטי. אבל העלטה המוקדמת והשמיים האפרפרים

יהיה לגרל שוב את הדוגמאות ולשחזר את מאגר הזרעים, מסביר אסדל. התרחיש הנורא הזה כבר התממש ב-2015, כשכל מאגר הזרעים של הבנק הסורי הושמד במהלך מלחמת האזרחים. למרבה המזל, דוגמאות נוספות נשמרו גם בנורווגיה. "העברנו את הזרעים מכאן למרוקו, שם הם שוכפלו ואז הוחזרו לכאן. היום הם שומרים את העותק שלהם בלבנון", מספרים אנשי קרופ טראסט - עמותה בינלאומית שהוקמה על ידי ארגון המזון והחקלאות של האו"ם ב-2004 והתומכת ומלווה, בין היתר, את הבנקים הלאומיים בצורות המתפתחות.

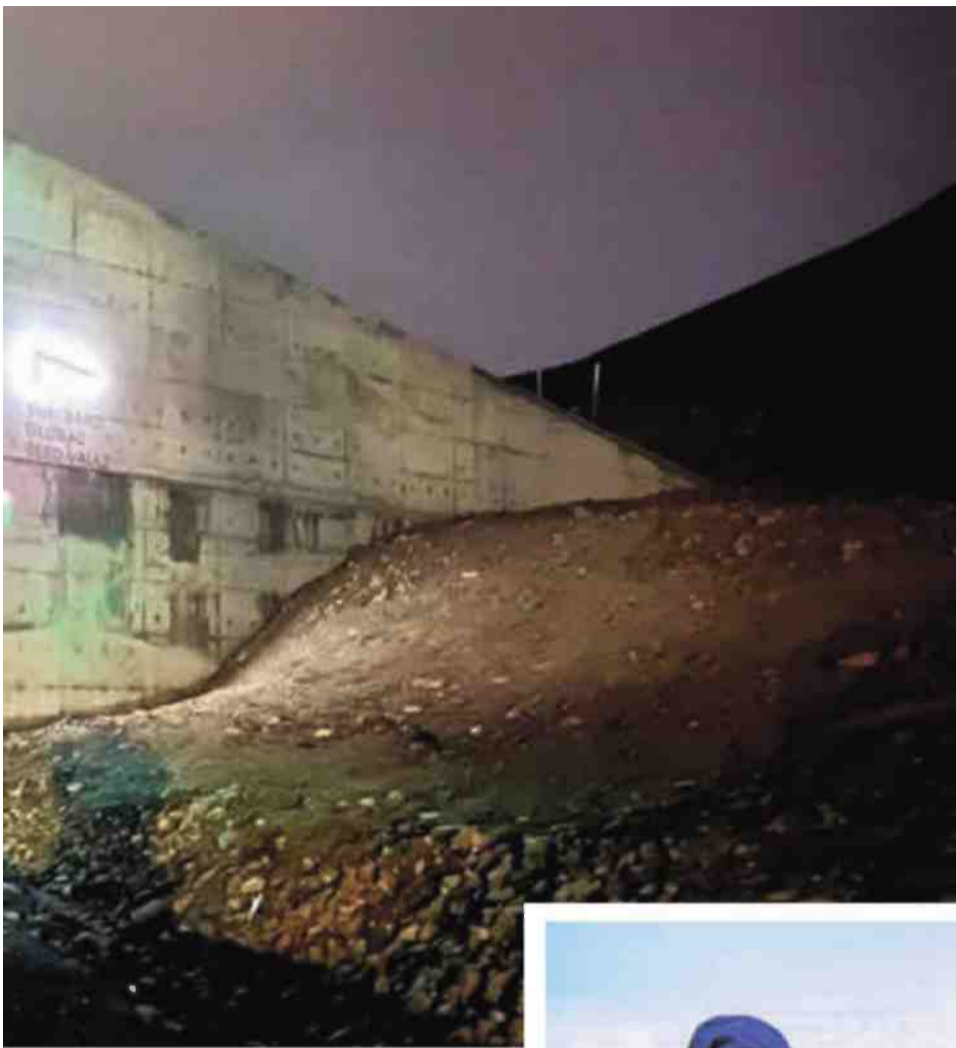
הנציגים ההודים עם הדגימות. פרוטוקול אחיד לאריזה

"אנחנו מממנים את השינוע ממדינות שלא יכולות להרשות זאת לעצמן וההפקדה היא בחינם", אומר אסדל ומספר שנחת כאן גם משלוח ראשון מעיראק, "לא לפני שווידאתי שהוא עומד בסטנדרטים"

לא מצליחה לפגום במחזה המרהיב של הכניסה לאתר הכספת, השוכן על גבעה, סמוך לעיר לונגירביין. "ביקשנו מהארכיטקט פטר וו. סוררמן לעצב את הכניסה הפשוטה ביותר שאפשר", מצטט אסדל, "אבל המבנה הפך כמעט מיד לאייקון אדריכלי".

האלמנט המרשים ביותר היא היצירה "הש" לכה תמידית", של האמנית הנורווגית דיווקה סאנה, ששיבצה מעל לדלת הכספת פסיפס של מראות משולשות. בתקופת הקיץ, שבה השמש לא שוקעת, הן מחזירות את קרני האור. בחודשי החורף האפלים מאירים סיבים אופטיים ירוקים את המראות ומשחזרים את הזוהר הצפוני.

בעוד אנחנו מתפעלים מפאר העיצוב הסקינדינבי, מטפסת במעלה ההר משאית הקירור. כשהדלת האחורית נפתחת, מגיע ממנה אחד האנשים הספורים שרשאים להיכנס אל הכספת, ובעזרת הצוות המקומי מתחיל לפרוק בוהירות את הארגונים.

על המבצע מפקחת מנהלת נורדג'ז, ליוה לייקי סטפנסן. היא זו שמחליטה על סדר הכניסת הקופסאות, בודקת אם הרשימות תואמות לכיתוב שעל הארגונים ומתחבטת עם הקוריאנים וההודים הנרגשים, שמצטלמים גם איתה מול הכניסה. את הפריקה משתדלים העובדים המוסמכים לבצע במהירות האפשרית. היום נחשב חם, רק חמש מעלות מתחת לאפס, אבל הרוח מקפיאה את כל הנוכחים הנלהבים המחכים בחוץ.

את מפתן הרלת לא עובר אף זר שאינו מורשה רשמית להיכנס.

פעם יכלו גם ראשי המשלחות להגיע עד לכספת אבל היום, מטעמי בטיחות, הזכות הזאת שמורה למעטים בלבד. "יש לנו אחת ריות גדולה", מסביר אסדל, "אם משהו ייכנס פנימה וישתולש שם שני קילוגרם חומר נפץ המופעל מבחוץ, כל הכספת תקרוס".

חשבתי שהיא עמידה בפני כל סכנה, אני תוהה בפניו. "מבחוץ, לא מבפנים", הוא מבהיר. "חלק גדול מהתכולה במקום לא ניתן כלל לשחזור, זה יהיה אסון אם יקרה לה משהו", נחררת גם סטפנסן. "אפילו אם יצליחו להשיג זרעים נוספים, מחיר השחזור יכול להגיע לכחמישה או שישה מיליארד יורו. צריך

עלות הקמת המתקן הסתכמה בשמונה וחצי מיליון יורו, התחזוקה השנתית נאמדת בכמיליון יורו, והכל באדיבות ממשלת נורווגיה. "זו המתנה שלנו לאנושות", מסביר נציג משרד החקלאות

רוגמאות שלהם נמצאות כיום בכספת. הבני קים בפיליפינים ובאפריקה מתמחים בעיקר בורעי אורו, בפרו יש מרכז לתפוחי אדמה ובהודו מתמקדים בעיקר בערשים ובשועועית למיניהן. על צמחי הנוי, מתברר, איש אינו שומר. "המטרה היא לשמר זנים חקלאיים", מודה אסרל, "אבל לפעמים, מה שנחשב לצמח נוי בתרבות אחת, משמש למזון באחרת".

הנורווגים מקפידים שהמפעל לא יהיה נגיש רק למדינות עשירות ומפותחות. "אנחנו מממנים את השינוע ממדינות שאינן יכולות להרשות זאת לעצמן וההפקה היא בחינם", אומר אסרל ומספר שהמשלוח שנחת כאן זה עתה כלל גם הפקדה ראשונה מעיראק. "לא לפני שריבתי איתם ווידאתי שמדובר במוסד שעומד בסטנדרטים הבינלאומיים וקיבלתי תשובות שהיו מספקות".

לפעמים, כמו שהתגלה לאחר הפלישה הר"ר סית לאוקראינה, זה מאוחר מדי. "תראי מה קורה באוקראינה כרגע: יש להם את אחד האוספים הגדולים, המגוונים והייחודיים ביותר של זני חיטה ורק חלקו מופקר כאן", מסביר בראגה קנט ננארווי, מוכיר האמנה הבינלאומית למשאבים גנטיים עבור מזון וחקלאות באו"ם, האחראית על קרופ טראסט. "אפילו אם חלק קטן מהם יושמד זו תהיה אבידה לכל האנושות".

גם ישראל, שעומדת בפני סכנות קיומיות וסביבתיות משלה, טרם הצטרפה לאמנת הורעים הבינלאומית, מגלה ננארווי, למרות שכבר הפקידה בכספת שלוש פעמים, ב־2011, ב־2012 וב־2020. ההצטרפות לאמנה, הוא מסביר, מאפשרת לחברים בארגון גם להחליף ביניהם מידע ורעים. "אנחנו מאוד רוצים שישראל תחתום על האמנה. גם אתם עלולים לסבול משינויי אקלים דרמטיים כמו בצורת ומליחות מוגברת בקרקע וחיוב שיהיה לכם גיבוי מחוץ למדינה", הוא אומר.

יש סיבות פוליטיות שמונעות מישראל להצטרף, למיטב ידיעתך?
"ההצטרפות לאמנה אינה מותנית בשום דבר ולמיטב ידיעתי אין אליה כל התנגדות פוליטית. הקשיים הם כנראה מינהליים בלבד".
כבר קרה שמדינות שאין ביניהן קשרים דיפלומטיים החליפו מידע בנוגע לרעים?
"כמובן, אבל אני לא יכול לספר לך אילו מהן".

גם אסרל מקווה לשיתוף פעולה הדוק יותר עם ישראל. "אני מודיע לכל המדינות בכל פעם שאנחנו פותחים את הכספת להפקדות", הוא אומר. "זה יהיה נפלא אם ישראל תפקיד שוב. מדובר במעצמה בחקר הורעים".
מטעם בנק הגנים הלאומי במכון הוולקני בישראל אישרו כי "מתקיימים מגעים אינ־טנסיביים להצטרפות לאמנה הבינלאומית", והוסיפו כי "כבר היום אנו פועלים ברוח האמנה כדי להבטיח את זמינות החומר הביולוגי מישראל למבקשים זאת".

העיר הקטנה. לונגירבין היא אי צב"עוני ומוזר. אם אתם שוקלים רילוקיישן, קחו בחשבון שבלתי אפשרי להיקבר בו, כי

או בתקופת גשמי הקיץ, אבל בממרים צנו"עים יותר", אומר אסרל. "ברוך כלל פשוט שאבנו את המים מהכניסה, אבל אחרי ההצ"פה היא שיפצנו את הכניסה, ועכשיו גם היא אטומה".

השרד של 2016 עלה 20 מיליון יורו נרספים ומאז שוב פועלת הכספת במרץ. "אפילו בתקופת הקורונה קיבלנו הרבה משלוחים", מספר אסרל. "הייתי היחיד מכל הצוות שגר בנורווגיה ולא היה כפוף לחוקי הסגר והגעתית לכאן כל הזמן לטפל בורעים החדשים".

איך בוחרת הארצות אילו זרעים להפקיד כאן, אתם מכוונים אותן?

"לא, מדובר בהחלטה שלהן בלבד, וגם הורעים לא שייכים לנו. כמו בכספת רגילה, אנחנו רק מאחסנים אותם וכל מדינה רשאית גם למשוך את ההפקה בכל רגע נתון. בבנק זרעים גנטי טוב יש גיוון: זרעים שגודלו על ידי חוואים, כאלו ששופרו כדי להתאים לשינוי האקלים ולהתמודדות עם מזיקים, אחרים שנועדו להרביה או זרעים שמשמשים לניסויים מבטיחים שלא הבשילו עדיין ואפילו זרעים פראיים שיש להם ערך וזיקה לחקלאות".

כרגע מופקדים בה זרעים מ־93 ארגונים, שכן חלק מסניפי בנק הזרעים הם אזורים ומאגדים כמה מדינות מדרום אמריקה או מאפריקה. "הייעוד שלנו הוא לשמר זרעים לצורכי מחקר וחקלאות ולא למטרות רווח", מוסיפה סטפנסן.

את המקום הראשון בהפקות העולמיות תופסת החיטה, על זניה השונים: כ־200 אלף

"אנחנו מאוד רוצים שישראל תצטרף לאמנת הזרעים. גם אתם עלולים לסבול משינויי אקלים דרמטיים כמו בצורת ומליחות מוגברת בקרקע וחשוב שיהיה לכם גיבוי מחוץ למדינה"

לם הקפידו על אותם התנאים: שימור הורעים במינוס 18 מעלות ובשקיות זהות וגם הליך בדיקה קבוע. "בכל מספר שנים שותל כל בנק חלק מהורעים שהוא שומר אצלו. אם שיעור הנביטה נמוך מ־85 אחוז, הם מחליפים את הרוגמאות שהפקידו אצלנו", מסביר אסרל. אנחנו יורדים למכרה האפל, צועדים בזווית מאחורי סטפנסן ואסרל על הקרקע הקפואה והחלקה, כשלארשנו קסדות ועליהן פנסים המאירים לנו את הדרך. שם, מאחורי דלת ברזל ענקית, ניצבת המכולה ששימשה כבנק הזרעים הגנטי הנורווגי הראשון, בתוכה נמצאים עדיין כמה ארגונים.

לאחר הקמת האתר הועברו אליו 15 סוגי זרעים, כששקית אחת מכל סוג נפתחת בכל 15 שנה, כדי לברוק את אחוזי הנביטה של הורעים במהלך תקופת האחסון. "בפברואר נפתח עוד שקית", הם אומרים ומראים לנו ארגו ועליו התווית 01'12'66. "את זה יפתח מישהו ב־2066", אומרת סטפנסן, "וזו לא תהיה אני", היא צוחקת.

20 שנה לאחר פתיחת המרכז, הוחלט לשדרג את המתקן ולבנות כספת בטוחה יותר, לשימוש העולם כולו, שנחנכה ב־2008. "הגענו למסקנה שהיא צריכה להיות חצובה בתוך סלע ולא במכרה פחם או בסביבה אחרת הפולטת גז מתאן, העלול להשפיע על שימור הורעים", מסביר אסרל שמלווה את הפרויקט מראשית דרכו.

אבל גם בנורווגיה, מתברר, בנייה היא עסק הפכפך ועלות הקמת המתקן החדש הייתה כפולה מהצפוי והסתכמה בשמונה וחצי מיליון יורו. התחזוקה השנתית נאמדת בכמיליון יורו, והכל באדיבות ממשלת נורווגיה. "זו המתנה שלנו לאנושות", מסביר נציג משרד החקלאות הנורווגי, שהיא גם אחת המדינות העשירות בעולם הודות למר־בצי הנפט והגז שבשטחה, המכניסים לה כ־131 מיליארד דולר בשנה.

למרות התכנון הקפדני, ב־2016 ירדו בסבאלברד כמויות גשם חריגות שלא נרשמו בארכיפלג עד אז או מאז. כשמש־דרון הכניסה החיצונית הוצף, נזעקה התקשורת העולמית והתריעה כי הכספת בסכנה. "זה קרה כל שנה במהלך הפשרת השלגים

המכולה במכרה הנוטוש. חשש לדליפת גז מתאן

קודם כל לזרוע ולגדל אותם, ואו לייצר מה גידולים זרעים חדשים, לארוז ולשלוח הנה". כשאני מתעקשת ושואלת אם אפשר בכל זאת להציץ לרגע למסדרון הכניסה בכספת הם מבהירים בחצי הומור שאם אנסה, ייאל־צו לעצור אותי, "ולשלוח לכלא בנורווגיה או אולי לקוטב הצפוני". אפילו ראש ממשלת נורווגיה לא נכנס פנימה, הם מנחמים אותי.

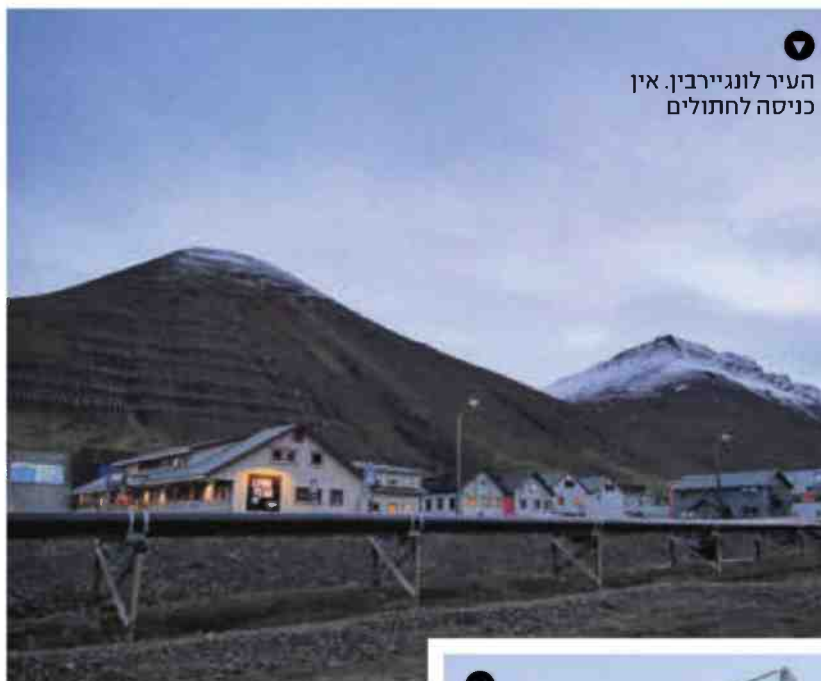

המכרה הנוטוש. פרויקט הקמת כספת הזרעים הבינלאומית יצא לדרך ב־1984. הנהלת אוסף הזרעים הגנטי במדינה חיפשה אז מקום אחסון בטוח לרוגמאות שהיו ברשותם. הרעיון היה למצוא אתר המוקף שכבת פרמ־פרוסט צוננת. כיוון שגם בנורווגיה לא נותרו עוד הרבה אזורים כאלו בחרו בארכיפלג סבא־לברד, שם שוכנים היישובים הצפוניים ביותר שנותרו נגישים לבני אדם, מלבד תחנות המ־חקר בקוטב הצפוני.

שפיצברגן היה אזור מכרות פחם שהלך וננטש ומכולת הזרעים הראשונה נשמרה במ־כרה עוזב כזה. הצלחת האתר הביאה גם אוס־פי זרעים אחרים בעולם לחשוב על האופציה ולאט־לאט נוצרה רשת של בנקים כאלו, שכו־

סטפנסן במנהרת הכניסה. "השחזור יעלה שישה מיליארד יורו"

העיר לונגייירבין. אין כניסה לחתולים

הצפוני ולמה כדאי גם לנו, תושבי הלבנט שחשופים לשלג בחודשי החורף בהרמון, לקחת חלק בהחלטות על גורל הקוטב, תשאלו.

התשובה היא כסף וכוח, כמוכנן. נסיגת הקרחונים פתחה נתיב שיט חדש העובר דרך השטח הרוסי, והמומחים מעריכים כי כבר ב-2035 הוא יהיה פנוי ונטול קרחוני קיץ. הדרך הזו יכולה לצמצם ב-24 אחוז את משך ההפלגה בין קנדה, ארה"ב ואירופה, לחשוף משאבי נפט וגז רבים שלא היו נגישים עד כה, שלא לרבר על מאגר הרגים הענק - תעשייה שגילגלה בשנת 2021 כ-2.3 מיליארד דולר. השליטה באזור תבטיח גם את יכור לת ההתראה של המעצמות, שכן על האי ממוקם בסיס אנטי-טנות ענקי המחובר ל-14 לווייני תקשורת חשובים.

אסדל "חיד בעולם"

"הפעילות הצבאית של נאט"ו, רוי סיה ואפילו סין הולכת וגוברת בחודשים האחרונים ובסיסים שננטשו בגרינלנד, באלסקה ובסיביר חוזרים לפעולה", מספר הולם, "פעם לונגייירבין היה מקום לברוח אליו מהפוליטיקה, הכלכלה, המלחמות והצרות. היום נורווגיה, שמנהלת את המי-קום אך בעבר לא רצתה לשלוט בו יותר מדי, דווקא מחפשת לחזק את אחיזתה בו". הולם מוזכר כי בסבאלברד נמצאות עדיין שתי מושבות כורים רוסיים, סביב מכרים נטושים, שמאוכלסות באזרחים רוסיים. באחת מהן יושב אפילו קונסול רוסי. עם זאת, בהתאם לאופי המיוחד של המקום, זה אינו מהווה בעיה. "כולם כאן מנסים לא לערבב בין הרוחן פוטיין ואנשי שיו והעם הרוסי", מרגיש הולם. "הם עדיין ידירים שלנו".

לונגייירבין היא גם מרכז מחקר בינלאומי, הכולל אוניברסיטה פעילה עם חוקרים המגיעים אליה מכל העולם. מדינות אינן יכולות להקים בה בסיס אולם חברות פרטיות יכולות להחליט להפעיל בה עסקים. סין למשל. הנורווגים לא באמת מעוניינים בבלגן הזה.

על רבר אחר יש קונצנזוס בינלאומי. הכספת. "מימי לא פגשתי מישהו שאין לו רגשות חיוביים ביחס לפרויקט הזה", מתגאה אסדל.

יכולת האחסון של "כספת הזרעים הבינלאומית של סבאלברד" היא ארבעה וחצי מיליון יחידות. נותר רק לקוות שהם יישארו על תקן תעודת הביטוח של האנדר שות ולא כמוצא האחרון, אחרי יום הדין. x tamar.sebok@gmail.com

את המשך פעילותה, אך עד כה הצליחה לגייס רק 245 מיליון.

בכלל, מאחורי הטקסים בסבאלברד מסתתרת מסכת עצומה של אינטרסים ותככים בינלאומיים. בירת הארכיפלג, לונגייירבין שבה מתגוררות 2,600 נפשות ועוד כמה עשרות כלבי האסקי, רק נראית כמו עיירת בוקרים אבודה באמצע הקרח. למעשה, האזור הוא מרכז גיאופיזי ליטי חשוב שהעימות בין נאט"ו והאיחוד האירופי לרוסיה כתוצאה מהפלישה לאוקראינה העלה בכמה דרגות את המתחחות השוררת בו ממילא. ההתערבות של סין הופכת את השלג הארקטי מסביב לקוקטייל דליק במיוחד.

כדי להבין את שורשי הדרמה סביב האזור שכוח האל צריך לחזור ל-1920 ולא-מנת סבאלברד, עליה חתמו 14 מדינות. לפי האמנה, יוכלו להתגורר בה תושבי כל הארצות, אך נורווגיה היא זו שתנהל את האי, שנמצא בין ארה"ב, קנדה ורוי סיה. הניטרליות הנורווגית והיותה מדינה קטנה וחסרת אינטרסים גלובליים הבטיחו או את יציבות האזור. גם הכניסה אליו אינה מותנית בוויזה, אם כי יש ביקורת גבולות במעבר בין נורווגיה לארכיפלג.

היום חברות באמנה כבר 46 מדינות ואפילו טורקיה מנהלת מגעים להצטרף אליה. ישראל, שוב, מדרשדת הרחק מאחור. אבל מה כל כך מעניין באזור הקוטב

הפסקתי להיקשר לחברים, מספרת צעירה שגרה בלונגייירבין, "הלב שלי נשבר בכל פעם מחדש. וחץ מזה בחורף כולם בבתים ויוצאים רק באביב, לצפות יחד בקרן האור הראשונה אחרי החושך"

מספר לי ארנה או. הולם, עורך האתר "היי נורת' ניו", שכחוב טבע התגורר באי שש שנים ומבקר בו מאז לפחות חמש פעמים בשנה. הוא אגב, גם היחיד שפגשתי במהלך הביקור שנתקל ברוב קוטב מקרוב. "הרבר היחיד שמבריל כאן אדם אחד מאחר הוא היכולת שלו לשרוד בקור ובחושך".

ואכן, תנאי מזג האוויר הקשים ומי-עוט השירותים הזמינים, גורמים לכך שתחלופת התושבים בעיר היא מתמדת. "כבר הפסקתי להיקשר לחברים חרשים", מספרת לי צעירה שגרה במקום 12 שנים, "הלב שלי נשבר בכל פעם מחדש. וחץ מזה בחורף כולם נסגרים בבתים ויוצאים משם רק באביב, כדי לצפות יחד בקרן האור הראשונה אחרי החושך".

x x x

הטקס. יומיים לאחר ההפקדה, נערך טקס נוסף באתר הכספת ושביל הכניסה הואר בלהבות אש קטנות, שלא מצליחות להפיג את הקור האכזרי. הארגונים הגדולים כבר הופקדו אמנם, אולם לקוריאנים, להודים ולשגרירי עשר הארצות האחרות שהעבי-רו זרעים, ניתן הכבוד להביא את הקופסה האחרונה עד למפתן הכספת. חברי המשל-חות, ששקדו על פיתוחם של חלק מהזרעים במשך כ-20 שנה, נפרדו מהם בדמעות, כש-ברקע הריעו להם נציגי ממשלת נורווגיה. מעבר להתרגשות, האירוע נועד גם להפגנת נוכחות פוליטית של נורווגיה באי ולגיוס כספים לקרן של קרופ טראסט, ארגון שאינו ממומן על ידי האו"ם ושה-תומכות העיקריות שלו הן ארה"ב, קנדה אוסטרליה, גרמניה ונורווגיה. כיום היא זקוקה ל-850 מיליון דולר כדי להבטיח

כתבתנו תמר שבק בכספת. כמו בסרט של ג'יימס בונד

הארמה קפואה מדי. גם לירות הן עניין מסובך. יש אמנם בית חולים באי, אבל אין בו מחלקת יולדות או מחלקה גינקולוגית. אם אתם זקוקים לטיפול נפשי, תוכלו לקבל אותו רק בזום, כי אין פסיכולוג בנמצא. עם זאת, במאמציה למשוך לאי אוכלוסייה צעירה, פתחה נורווגיה בעיר שני גני ילדים ובית ספר אחר. בחצר שלו ראיתי אותם לומדים איך להדליק מדורה, חלק מלימודי הליכה המקומיים כנראה. כמו כן, קחו בחשבון שהחיים בלונגייירבין יקרים, כן, אפילו יותר מבישראל. בסופרמרקט המקומי תוכלו למצוא הכל, מבגנות ועד לייני צרפתי, אבל המחירים גורמים גם למעדניות היוקרתיות של תל-אביב להיראות כמו השוק בסוף היום, לפני הסגירה. בהתאם, רק מי שיש לו עבודה רשאי לחיות בעיר ולהרשות לעצמו את השכירות האסטרונומית.

חוק מקומי נוסף הוא האיסור להחזיק חתולים. הסיבה: הם מפירים את האיזון האקולוגי בניסיונותיהם לטרוף את בעלי החיים הקטנים כאן.

לעומת זאת יש כאן קפה שבו תוכלו ללטף כלבי האסקי סיביריים חמודים ובר עם מבחר הוויסקי הגדול ביותר שראיתי מימי. המקום גם מספק לשוטרים המקומיים את התעסוקה העיקרית, כשהם נאל-צים לאסוף את השיכורים מהרחוב הראשי היחיד בעיר בסוף השבוע. ביתר הזמן, הם כמעט מובטלים. אם שכחתם תיק מלא כסף באמצע העיר - תמונה שלו תעלה באתר המקומי והוא יוחזר לבעליו מיד. זה בדוק. במהלך השנה בעיר הספקתי לאבד אור-ניות, כרטיס אשראי וכובע. הכל חזר אליי. "אין כאן גם גזענות, לא חשוב אם מי-שהו הוא שחור או לבן או מה הרת שלו",